



PAZIŅOJUMS PRESEI Nr. 163/24

Luksemburgā, 2024. gada 4. oktobrī

Ģenerālvokāta secinājumi lietā C-365/23 | [Arce] ¹

Ģenerālvokāts A. Rantos: līguma noteikums, kurā jaunam sportistam paredzēts pienākums maksāt daļu no saviem ienākumiem, ja viņš kļūst par profesionālu sportistu, var būt negodīgs, ja tiek pierādīts, ka ar to tiek radīta ievērojama nelīdzsvarotība no līguma izrietošajās tiesībās un pienākumos

Līgums, kas noslēgts starp jaunu sportistu un uzņēmumu, kurš viņam palīdz attīstīt sporta karjeru, principā ietilpst direktīvas par patērētāju aizsardzību pret negodīgiem noteikumiem piemērošanas jomā

2009. gadā jauns nepilngadīgs sportists, kuru pārstāvēja viņa vecāki, noslēdza līgumu ar Latvijas uzņēmumu, kurš sportistiem piedāvā pakalpojumu kopumu to profesionālo spēju un karjeras attīstībai. Šī līguma mērķis bija nodrošināt šim jaunajam sportistam veiksmīgu profesionāla sportista karjeru basketbolā. Minētajā līgumā, kas tika noslēgts uz 15 gadiem, bija paredzēti dažādi pakalpojumi, piemēram, treniņi speciālistu uzraudzībā un sporta medicīnas pakalpojumi, psihologa pakalpojumi, kā arī atbalsts mārketinga, juridisko pakalpojumu un grāmatvedības jomās. Jaunais sportists par to apņēmās – gadījumā, ja viņš kļūtu par profesionālu sportistu, – maksāt šim uzņēmumam atlīdzību 10 % apmērā no visiem neto ienākumiem par attiecīgā sporta veida spēlēšanu, kā arī reklāmas, mārketinga un mediju pasākumiem, kas gūti šī līguma darbības laikā, ja šie ienākumi būtu vismaz 1500 EUR mēnesī.

Ņemot vērā, ka jaunā sportista, kurš nu jau ir kļuvis par profesionālu basketbolistu, ienākumi no līgumiem ar sporta klubiem kopsummā ir sasnieguši vairāk nekā 16 miljonus EUR, viņam esot jāsamaksā minētajam uzņēmumam 10 % no šīs summas, proti, vairāk nekā 1,6 miljoni EUR.

Lieta tika nodota izskatīšanai Latvijas tiesās, kuras uzskatīja, ka aplūkotais līguma noteikums ir negodīgs. Attiecīgais uzņēmums iesniedza kasācijas sūdzību Latvijas Republikas Augstākajā tiesā, kura nolēma šajā lietā vērsties Tiesā. Minētā tiesa vēlas noskaidrot, vai Direktīva par negodīgiem noteikumiem patērētāju līgumos ² ir piemērojama strīdīgajam līgumam un – ja tas tā ir – cik lielā mērā šāds noteikums ir tai pretrunā.

Ģenerālvokāts Atanasījs Rants [Athanasios Rantos] secinājumos **uzskata, ka šāda veida līgums principā ietilpst direktīvas piemērošanas jomā un ka šāds līguma noteikums var būt negodīgs**. Šo direktīvu var piemērot visās saimnieciskās darbības nozarēs un principā visa veida preču iegādes un pakalpojumu sniegšanas līgumu veidiem, kas noslēgti starp komersantu un patērētāju. Šajā gadījumā strīdīgā līguma noslēgšanas brīdī jaunais sportists vēl nebija sācis savu profesionālo karjeru un līdz ar to darbojās kā "patērētājs", kurš objektīvi gan tehnisko zināšanu, gan iespēju risināt sarunas ziņā atradās vājākā pozīcijā, salīdzinot ar uzņēmumu. Šo secinājumu nevar atspēkot apstākļi, ka vēlāk šis jaunais sportists kļuva par profesionālu sportistu, jo noteikuma negodīgums tiek novērtēts līguma slēgšanas brīdī. Proti, tieši šajā brīdī, kas sakrīt ar iespējamu nelabvēlīgu pozīciju, salīdzinot ar komersantu, līgums patērētājam var radīt (tostarp ilgtermiņa) nelabvēlīgas sekas.

Vērtējumā valsts tiesai īpaši jāpārbauda, vai līguma noteikums atbilst pārskatāmības prasībai, proti, ka tas bija formulēts vienkāršā, skaidri saprotamā valodā, lai radītu patērētājam iespēju, pamatojoties uz skaidriem un saprotamiem kritērijiem, novērtēt ekonomiskās sekas, kādas viņam no tā izriet. Šķiet, ka šajā lietā principā tas tā bija attiecībā uz maksājamās atlīdzības aprēķināšanas metodi, tomēr iesniedzējtiesai jāizvērtē arī, vai komersanta sniegtā informācija ļāva jaunajam sportistam pieņemt lēmumu piesardzīgi un – precīzāk – vai viņš varēja novērtēt uzņēmuma sniegto pakalpojumu vērtību kopumā, salīdzinot ar tam eventuāli izmaksājamo atlīdzību.

Ģenerālvokāts atgādina, ka līguma noteikumu, par kuru nebija atsevišķas apspriešanās, uzskata par negodīgu, ja tas rada "ievērojamu nelīdzsvarotību" pušu tiesībās un pienākumos, kas izriet no līguma, un tas notiek par sliktu patērētājam. Šajā ziņā valsts tiesai īpaši jāpārbauda, vai pastāv tiesību normas, kas atbilstoši valsts tiesībām būtu piemērojamas, ja starp pusēm nebūtu vienošanās, lai novērtētu, vai ar šo līgumu jaunajam sportistam tiek radīts neizdevīgāks tiesiskais stāvoklis salīdzinājumā ar valsts tiesību aktos paredzēto. Šādu tiesību aktu neesamības gadījumā šai tiesai jāatsaucas uz tirgus praksi saistībā ar atlīdzību par attiecīgajiem pakalpojumiem sporta jomā un, precīzāk, uz to, vai pastāv saikne starp uzņēmuma sniegtā pakalpojuma vērtību un atlīdzību, kas pieprasīta no jaunā sportista. Minētai tiesai īpaši jāņem vērā risks, kādu uzņēmumam rada apstākļi, ka tam nav garantijas saņemt atlīdzību, ja jaunais sportists neklūs par profesionālu sportistu, savukārt šī atlīdzība tiks izmantota ne tikai, lai finansētu jaunajam sportistam piedāvātos pakalpojumus, bet arī lai finansētu visus pārējos jaunos sportistus, kuri ir noslēguši līdzīgus līgumus (to skaitā arī tos, kas nebūs kļuvuši par profesionāliem sportistiem).

Visbeidzot – attiecībā uz sekām, kas izriet no noteikuma kvalificēšanas par "negodīgu", šāds noteikums principā jāuzskata par tādu, kas nekad nav pastāvējis. Tāpēc tam nevar būt nekādas ietekmes uz sportistu, kuram jāatjauno tiesiskais un faktiskais stāvoklis, kāds tam būtu bijis šī noteikuma neesamības gadījumā, un valsts tiesa nevar tam noteikt pienākumu samaksāt kādu summu kā atlīdzību, kas paredzēta noteikumā, kurš atzīts par negodīgu.

PIEZĪME. Ģenerālvokāta secinājumi Tiesai nav saistoši. Ģenerālvokāta uzdevums ir, rīkojoties pilnīgi neatkarīgi, piedāvāt Tiesai juridisku risinājumu viņam nodotajā lietā. Tiesas tiesnešu apspriedes par šo lietu sāksies tikai tagad, un spriedums tiks pasludināts vēlāk.

PIEZĪME. Ar lūgumu sniegt prejudiciālu nolēmumu dalībvalstu tiesas lietas iztiesāšanas gaitā var uzdot Tiesai jautājumus par Savienības tiesību interpretāciju vai Savienības akta spēkā esamību. Pašu pamatlietu Tiesa neiztiesā, taču valsts tiesai tā ir jāatrisina atbilstīgi Tiesas nolēmumam. Šis nolēmums ir vienlīdz saistošs arī citām dalībvalstu tiesām, ja tām jāatrisina līdzīga problēma.

Neoficiāls dokuments plašsaziņas līdzekļu vajadzībām, kas Tiesai nav saistošs.

Pilns secinājumu [teksts](#) tiek publicēts CURIA tīmekļvietnē to sniegšanas dienā.

Kontaktpersona presei: *Stefaan van der Jeught* ☎ (+352) 4303 2170.

Secinājumu nolasīšanas attēli ir pieejami no [Europe by Satellite](#) ☎ (+32) 2 2964106.

Palieciet ar mums!



¹ Šīs lietas nosaukums ir izdomāts. Tas neatbilst neviena lietas dalībnieka reālajam personvārdam vai nosaukumam.

² Padomes Direktīva [93/13/EEK](#) (1993. gada 5. aprīlis) par negodīgiem noteikumiem patērētāju līgumos.